

Vlaams
Parlement

ingediend op **488** (2015-2016) – Nr. 1
30 september 2015 (2015-2016)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de handelsovereenkomst
tussen de Europese Unie en haar lidstaten,
enerzijds,
en Colombia en Peru, anderzijds,
ondertekend te Brussel op 26 juni 2012*

* De bijlage bij dit ontwerp van decreet is te vinden op de [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	15
Advies van de Raad van State	19
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	31
Ontwerp van decreet.....	37
Bijlage: Tekst van de overeenkomst (bijlage te vinden op de dossierpagina van het document op www.vlaamsparlement.be)	

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting**1. Samenvatting**

In juni 2007 startte de Europese Unie (EU) onderhandelingen met de Andesgemeenschap met het oog op het sluiten van een associatieovereenkomst die de nadruk zou leggen op politieke dialoog, samenwerking en handel. Onenigheid tussen de staten van de Andesgemeenschap over de aanpak van een aantal belangrijke handelsaspecten, leidde een jaar later tot een schorsing van de besprekingen.

Op 19 januari 2009 kreeg de Europese Commissie een mandaat om te onderhandelen over een handelsovereenkomst met de landen die de algemene doelstellingen van een evenwichtige, ambitieuze en alomvattende overeenkomst in overeenstemming met de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) delen. Colombia, Ecuador en Peru verklaarden zich bereid om te onderhandelen, maar Bolivia toonde geen belangstelling. Nadat Ecuador had afgehaakt, werd enkel met Colombia en Peru verder onderhandeld.

De ministers van Buitenlandse Zaken van de EU hebben op de Raad Buitenlandse Handel van 16 maart 2012 politieke goedkeuring gegeven aan het verdrag. De voorliggende handelsovereenkomst werd op 26 juni 2012 in Brussel ondertekend. Het Europees Parlement heeft zijn instemming gegeven op 11 december 2012. De overeenkomst met Peru is per 1 maart 2013 en met Colombia per 1 augustus 2013 in voorlopige werking getreden.

De overeenkomst beoogt de afschaffing van hoge tarieven, het elimineren van technische handelsbelemmeringen, het liberaliseren van de dienstenmarkten, het beschermen van waardevolle geografische aanduidingen uit de EU, het openstellen van de markten voor overheidsaanbestedingen, het opnemen van verbintenissen over de handhaving van arbeids- en milieunormen en het aanbieden van doeltreffende en snelle procedures voor de beslechting van geschillen. De verdragspartijen gaan verder dan de WTO-verbintenissen. Zij zorgen ervoor dat voor de EU dezelfde voorwaarden gelden als voor concurrenten uit de regio, zoals de Verenigde Staten.

In een toetredingsclausule worden de andere leden van de Andesgemeenschap gestimuleerd om deel te nemen aan de handelsovereenkomst, zodra zij zich daartoe in staat achten. Ondertussen wenst Ecuador toe te treden tot de handelsovereenkomst. De onderhandelingen met Ecuador over de toetreding van dat land tot de handelsovereenkomst zijn op 17 juli 2014 voltooid.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling 'Een vrijere en eerlijkere internationale handel is gunstig voor de Vlaamse economie' uit de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking.

2. Situering**2.1. De betrekkingen tussen de Europese Unie en de betrokken landen**

Colombia en Peru zijn belangrijke partners van de Europese Unie (EU), niet in het minst door de rol die beide landen spelen in de Andesgemeenschap. De politieke dialoog die is gebaseerd op de in 1996 ondertekende verklaring van Rome zal worden versterkt en geïnstitutionaliseerd door de overeenkomst inzake politieke dialoog en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap (EG) en de

Andesgemeenschap die op 15 december 2003 werd ondertekend, maar nog niet in werking is getreden. Dialoog vindt ook plaats in het kader van de institutionele betrekkingen tussen de EU en de Riogroep.

Colombia ontving Europese steun via het Ontwikkelingssamenwerkingsinstrument (DCI). De Europese Commissie steunt projecten via bilaterale en regionale samenwerkingsprogramma's. Tijdens de periode 2002-2006 lag de nadruk op projecten die het vredesproces in Colombia ondersteunden. Voor het tijdperk 2007-2013 zijn de prioriteiten: 1) vrede en stabiliteit; 2) de versterking van de rechtsstaat, justitie en bescherming van de mensenrechten; 3) productiviteit, concurrentievermogen en handel.

Peru ontving in de periode 2002-2006 steun voor de versterking van de rechtsstaat en institutionele hervormingen (15%), sociaal-economische ontwikkeling (30%), opleiding (30%) en regionale integratie (25%). Voor het tijdperk 2007-2013 voorziet de Commissie 132 miljard euro voor de versterking van de rechtsstaat en bestuur (20%) en de sociale ontwikkeling van bepaalde regio's met het oog op een verbetering van de sociale cohesie (80%). De Commissie financiert ook programma's inzake mensenrechten, voedselveiligheid, het leefmilieu, gezondheid en gendergelijkheid, en cofinanciert projecten met niet-gouvernementele organisaties.

Handel vormt een ander belangrijk onderdeel van de betrekkingen. Colombia – voor het grootste gedeelte van zijn uitvoer – en Peru genieten de voordelen van het speciale stelsel van algemene preferenties voor duurzame ontwikkeling en goed bestuur (SAP+). De handel in goederen tussen de EU, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, was in 2010 goed voor 16 miljard euro. De EU voerde in 2013 voor bijna 6 miljard euro uit naar Colombia en in 2014 steeg de uitvoer naar een waarde van 6,4 miljard euro. De EU voerde in 2013 voor 3,5 miljard euro en in 2014 voor 3,2 miljard euro uit naar Peru. De invoer uit Colombia bedroeg in 2013 7,7 miljard euro, een jaar later was dit 8,1 miljard euro. De invoer uit Peru in 2013 bedroeg 5,3 miljard euro, in 2014 was dat 4,9 miljard euro.

2.2. Het belang voor Vlaanderen

In vergelijking met 2002 is de export naar Colombia met 160% toegenomen. Met een uitvoer van 226 miljoen euro in 2011 werden alle records verpulverd en werd voor het eerst de kaap van 200 miljoen euro overschreden. Het land bekleedde in 2014 de 61ste plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen met een uitvoer van 306,5 miljoen euro. Vlaanderen voerde in 2014 voor 521,5 miljoen euro in uit Colombia dat daarmee nummer 50 was op de ranglijst van leveranciers.

Peru doet het minder goed met een uitvoer van 190,2 miljoen euro (goed voor de 78ste plaats) en een invoer van 415,3 miljoen euro (53ste leverancier).

De voorliggende handelsovereenkomst kan de handelsrelaties met de betrokken landen verder uitdiepen en bevorderen.

2.3. Een korte schets van de partnerlanden

Algemeen

Colombia is een land in het noordwesten van Zuid-Amerika. Het grenst in het noorden aan de Caribische Zee, in het oosten aan Venezuela, in het zuidoosten aan Brazilië, in het zuiden aan Peru en Ecuador, en in het westen aan Panama en de Grote Oceaan. Zowel Colombia als Peru zijn een republiek. Colombia is een presidentiële republiek en een van de oudste democratieën in Zuid-Amerika.

Peru was het hart van het rijk van de Inca's voor de komst van de Spaanse veroveraars. Tussen de verovering in 1572 en de onafhankelijkheid in 1824 werd het land door Spanje bestuurd. Simon Bolivar was de eerste president van Peru. Vanaf die tijd werd Peru afwisselend door militaire en burgerregeringen bestuurd. Dictators en democratische regeringen wisselden elkaar af. Daarnaast wordt Peru ook gekenmerkt door de aanwezigheid van diverse culturele en etnische groepen.

Ook Colombia kent een geschiedenis als Spaanse kolonie. Het land was een belangrijke bron van goud. In 1810 verklaarde Colombia zich onafhankelijk. Dezelfde Simon Bolivar werd in 1819 de eerste president van de toenmalige republiek Groot-Colombia. Beide landen worden gekenmerkt door opeenvolgende periodes van militaire en politieke dictaturen.

De huidige politieke situatie in Colombia is onrustig. Het land heeft te kampen met zowel linkse als rechtse strijdgroepen en met een grootschalige cocaïnehandel. In Peru zet de trend van democratisering en liberalisering zich dan weer verder. Peru organiseert in april 2016 nieuwe verkiezingen.

Economisch beleid

Sinds 2003 heeft de Colombiaanse economie positieve vooruitzichten. Colombia ijvert voor een gezond en sterker economisch beleid en tracht dit te bereiken door het sluiten van vrijhandelsovereenkomsten. Colombia is echter wel sterk afhankelijk van zijn oliesector. Het dalen van de olieprijs kan dan ook nefaste gevolgen hebben voor de Colombiaanse economie.

Ook de Peruaanse economie kent een constante groei sinds 2005. Zo schat het Peruviaanse ministerie van Economie en Financiën dat voor de periode 2011-2014 de gemiddelde groei 6% zal zijn. Het dynamisme van de lokale economie en de snelle heropleving van de economie dankzij belangrijke privé-investeringen zou aan de basis liggen van deze groei. De huidige president Humala is er immers in geslaagd het economische beleid van vorige regeringen te behouden en het vertrouwen te winnen van lokale en buitenlandse investeerders. In 2013 stond Peru in de 'Doing Business index' (Wereldbank) op plaats 42 en steeg in 2014 naar plaats 35. Colombia stond in 2013 op plaats nummer 43, en in 2014 steeg het land naar plaats 34, één plaats voor Peru. Dankzij belangrijke internationale reserves en lage schulden is Peru beschermd tegen de internationale economische crisis. De mijnbouw en de agro-industrie zijn de belangrijkste economische sectoren in Peru.

3. Inhoud

De overeenkomst vormt een mijlpaal in de handelsbetrekkingen tussen de EU en de Andesgemeenschap. Zij creëert het kader voor een sterke toename van handel en investeringen.

De overeenkomst opent marktopportunities voor een aantal sleutelsectoren van de Europese industrie die voordeel zullen halen uit de afschaffing van de tarieven. De voordelen kunnen oplopen tot 33 miljoen euro voor de automobielsector, 16 miljoen euro voor de scheikundige nijverheid en meer dan 60 miljoen euro voor de textielsector. Belangrijke tariefverminderingen zijn er ook voor farmaceutische producten en de telecommunicatiesector. De overeenkomst voldoet aan de voorwaarden van artikel XXIV van de algemene overeenkomst inzake tarieven en handel (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT 1994) en bestrijkt 99% van de Europese uitvoer. Bovendien maakt zij de ontmanteling van enkele problematische niet-tarifaire handelsbelemmeringen mogelijk.

De EU opent haar markt voor exporteurs uit Colombia en Peru door een onmiddellijke liberalisering van de handel in industrie- en visserijproducten en door sub-

stantiële tariefverminderingen voor landbouwproducten. Dat zal een gunstige invloed hebben op de economische groei en de werkgelegenheid in die landen.

Wat diensten, recht van vestiging en overheidsopdrachten betreft, is de overeenkomst een van de meest ambitieuze die de EU ooit heeft gesloten. Zij omvat omvangrijke verbintenissen ten aanzien van alle belangrijke sectoren. Bovendien heeft de EU een bevredigende oplossing gevonden voor de tijdelijke aanwezigheid van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden. Op het vlak van overheidsopdrachten heeft de EU laagdrempelige verbintenissen gekregen.

De overeenkomst bevat een aantal regels die verder gaan dan de in multilateraal verband overeengekomen standaarden, met name op het gebied van de intellectuele eigendom, duurzame ontwikkeling, mededinging, technische handelsbelemmeringen, sanitaire en fytosanitaire maatregelen. Bovendien worden in het kader van de overeenkomst een Handelscomité en een aantal subcomités opgericht, zodat overleg over specifieke handelsproblemen mogelijk is.

Een belangrijke toegevoegde waarde is bijgevolg dat in aanvulling op de regels die voortspruiten uit het WTO-kader, een beleid van open markten en de inachtneming van internationaal overeengekomen optimale praktijken wordt vastgelegd en gestimuleerd. Tegelijkertijd wordt gezorgd voor een transparant, niet-discriminerend en voorspelbaar kader voor marktdeelnemers en investeerders uit de EU, in het bijzonder door de bilaterale regeling voor geschillenbeslechting.

Volgens zijn artikel 330 treedt de voorliggende handelsovereenkomst in werking op de eerste dag van de maand na de ontvangst door de depositaris van de laatste van de kennisgevingen van voltooiing van de interne procedures door de EU en het desbetreffende overeenkomstsluitende Andesland, tenzij de partijen een andere datum zijn overeengekomen.

De partijen kunnen deze overeenkomst geheel of gedeeltelijk voorlopig toepassen. De voorlopige toepassing gaat in op de eerste dag van de maand na de datum van ontvangst door de depositaris van de laatste kennisgeving door de EU en dat overeenkomstsluitende Andesland. De overeenkomst met Peru is per 1 maart 2013 en met Colombia per 1 augustus 2013 in voorlopige werking getreden.

De overeenkomst geldt voor onbepaalde duur. Uittreding is mogelijk door middel van schriftelijke kennisgeving. Na een periode van zes maanden is de uittreding van kracht. Indien de EU uit de overeenkomst treedt, wordt de overeenkomst beëindigd.

4. Procedureverloop

4.1. Totstandkoming

De reeds enige tijd bestaande raamovereenkomst, ondertekend op 23 april 1993 in Kopenhagen, tussen de EG en de zogenaamde Andesgemeenschap (bestaande uit Bolivia, Colombia, Ecuador, Peru en tot 2006 Venezuela) had enkel betrekking op politieke dialoog en samenwerking. Een handelsluik ontbrak.

In juni 2007 startten onderhandelingen tussen de EU en de Andesgemeenschap met het oog op het sluiten van een associatieovereenkomst inzake politieke dialoog, samenwerking en handel. Onenigheid tussen de Andesstaten over de aanpak van een aantal belangrijke handelsaspecten leidde een jaar later tot een schorsing van de besprekingen.

De Europese Commissie stelde op 17 december 2008 aan de Raad van de EU voor om het onderhandelingsmandaat te wijzigen. De Raad verleende op 19 januari

2009 machtiging aan de Commissie om te onderhandelen over een handelsovereenkomst met de landen die de algemene doelstellingen van een evenwichtige, ambitieuze, alomvattende overeenkomst in overeenstemming met de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) delen. Colombia, Ecuador en Peru bevestigden hun onderhandelingsbereidheid. Bolivia, dat zich uiterst kritisch uitliet over het nieuwe opzet, toonde geen belangstelling voor nieuwe onderhandelingen.

De onderhandelingen tussen de EU, enerzijds, en Colombia, Ecuador en Peru anderzijds, gingen van start in januari 2009. Nadat Ecuador na vier onderhandelingsrondes zijn deelname stopzette, werd enkel met Colombia en Peru verder onderhandeld. De onderhandelingen werden in mei 2010 succesvol afgerond. Na een juridische analyse volgde op 23 maart 2011 de parafering van de handelsovereenkomst tussen de EU, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds.

De Commissie nam op 22 september 2011 de ontwerptekst aan, waarna die tekst naar de Raad en het Europees Parlement werd gestuurd.

De EU-lidstaten werden via het Comité voor het Handelsbeleid (Trade Policy Committee, TPC) mondeling en schriftelijk geïnformeerd over het verloop van de onderhandelingen. Ook de Commissie Internationale Handel van het Europees Parlement (INTA) is regelmatig op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Zowel de Raad als het Europees Parlement kregen inzage in de teksten. De potentiële economische, sociale en milieueffecten werden op hun duurzaamheid beoordeeld. De resultaten van dit onderzoek werden gepubliceerd.

Het gemengde karakter van het verdrag werd vastgelegd via een schriftelijke procedure binnen de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). Zowel de federale staat als de gemeenschappen en de gewesten oefenen hun bevoegdheden uit. De schriftelijke procedure werd geformaliseerd tijdens de vergadering van de WGV van 16 februari 2012. In zijn brief van 14 juni 2012 deelde de voorzitter van de ICBB aan de minister-president van de Vlaamse Regering mee dat geen enkel bezwaar werd geformuleerd, zodat het verslag definitief is goedgekeurd.

De ministers van Buitenlandse Zaken van de EU hebben op de Raad Buitenlandse Handel van 16 maart 2012 politieke goedkeuring gegeven aan het verdrag. De handelsovereenkomst werd ondertekend op 26 juni 2012 in Brussel. Het verdrag werd ondertekend volgens ondertekeningsformule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de bevoegde overheden onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor verdragen die worden gesloten in het kader van de EU of door de EU, en geeft op internationaal niveau uitdrukking aan het feit dat België een federale staat is, bestaande uit gemeenschappen en gewesten (artikel 1 van de Grondwet).

De Commissie Internationale Handel (INTA) van het Europees Parlement heeft op 27 november 2012 zijn instemming gegeven aan het verdrag. Vervolgens werd het op 11 december 2012 ook goedgekeurd door de plenaire vergadering van het Europees Parlement.

Na instemming door de Raad en het Europees Parlement wordt de overeenkomst in de verhouding met Peru en Colombia respectievelijk per 1 maart en 1 augustus 2013 voorlopig toegepast. De definitieve inwerkingtreding zal plaatsvinden wanneer alle lidstaten van de EU hun instemmingsprocedure hebben voltooid.

4.2. Het advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht advies uit op 29 juni 2015 met kenmerk 57.586/1.

a. Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

In eerste instantie wijst de Raad van State erop dat het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) alsnog moet worden aangevraagd conform artikel 11, §2, eerste lid, 1°, van het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. De bevoegde Vlaamse minister heeft het advies aangevraagd.

b. Vermelding van de Franse Gemeenschapscommissie

De Raad van State verwijst naar zijn eerdere opmerkingen dat de verwijzing in de aanhef naar de gemeenschappen en gewesten zo moet worden opgevat dat ze ook slaat op de Franse Gemeenschapscommissie (FGC), aangezien die ter uitvoering van artikel 138 van de Grondwet bevoegdheden van de Franse Gemeenschap uitoefent, en dat het met het oog op de rechtszekerheid beter was geweest dat dit uitdrukkelijk in de aangehaalde formule was vermeld.

Zoals de Vlaamse Regering reeds eerder als reactie op soortgelijke opmerkingen stelde, berust de opvatting van de Raad van State dat de FGC bij de ondertekening van gemengde verdragen zou moeten worden vermeld, niet op een juridische grond maar op een opportuniteitsoverweging. De grondslag van de vermelding van de gemeenschappen en de gewesten is immers het samenwerkingsakkoord Gemengde Verdragen van 8 maart 1994 en de op grond daarvan in de ICBB uitgewerkte ondertekeningsformules. De FGC is echter geen partij bij dit samenwerkingsakkoord, en er is geen juridische verplichting om de FGC op dezelfde manier bij de totstandkoming van gemengde verdragen te betrekken als de gemeenschappen en de gewesten.

Artikel 167 van de Grondwet, dat bij de totstandkoming van verdragen het beginsel 'in foro interno, in foro externo' huldigt en gelijktijdig met artikel 138 van de Grondwet over de overdracht van bevoegdheden door de Franse Gemeenschap aan de FGC werd aangenomen, voorziet niet in een internationale bevoegdheid van de FGC, en de FGC is ook geen partij bij de samenwerkingsakkoorden rond buitenlands beleid. In een deel van de Franstalige rechtsleer stelt men dat dit "een loutere vergetelheid" zou zijn van de grondwetgever (R. Witmeur, *La Commission Communautaire Française: une copie à revoir pour un Etat fédéral achevé?*, Brussel, Bruylant, 1995, 62). Een deel van de rechtsleer analyseert het feit dat in artikel 167 van de Grondwet geen sprake is van verdragsluitende bevoegdheden voor de FGC dan ook terecht als een verschil in behandeling gestoeld op de Grondwet zelf, die dus geen ontoelaatbare discriminatie uitmaakt in vergelijking met de gemeenschappen en gewesten (M. Leroy & A. Schaus; *"Les relations internationales"*, in X, *Les réformes institutionnelles de 1993. Vers un fédéralisme achevé?*, Brussel, Bruylant, 1994, 40 en verder).

De Vlaamse Regering is inderdaad van oordeel dat er geen principieel bezwaar bestaat tegen een verschillende benadering door de grondwetgever van de gemeenschappen en de gewesten, die op grond van artikel 1 van de Grondwet de constituerende delen zijn van de federale staat, en een afgeleide instantie zoals de FGC, net zoals dat verschil overigens gemaakt wordt voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Zij ziet dus ook geen noodzaak om de bestaande verdragspraktijk aan te passen.

c. Handelscomité

De Raad van State merkt op dat de besluiten van het Handelscomité bindend zijn voor de partijen. De Raad geeft aan dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegen-

woordiging in dit comité te regelen. Het huidige samenwerkingsakkoord Europese Unie van 8 maart 1994 biedt onvoldoende juridische basis.

Zoals de Raad opmerkt, moeten de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in het Handelscomité in afwachting van een samenwerkingsakkoord overeenkomstig artikel 92bis, §4bis, tweede lid, BWHI (Bijzondere wet tot Hervorming der Instellingen van 8 augustus 1980) het voorwerp uitmaken van een overleg tussen de betrokken regeringen. In de praktijk gebeurt dit in de zogenaamde DGE-coördinatie (DGE: Directie-Generaal Europese Zaken en Coördinatie), voorzien door het voormelde samenwerkingsakkoord Europese Unie van 8 maart 1994. Over de herziening van dit en andere samenwerkingsakkoorden vinden momenteel gesprekken plaats binnen de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid. Een formalisering van deze bestaande overlegpraktijk in het nieuwe samenwerkingsakkoord is daarbij mogelijk.

d. Vereenvoudigde wijzigingen

De Raad van State merkt op dat in de overeenkomst machten worden overgedragen aan een supranationale instelling. Dit leidt tot de aanvaarding van door de Associatieraad genomen toekomstige beslissingen, zonder expliciete instemming.

Overeenkomstig artikel 13, lid 2, d), dienen de wijzigingen die met toepassing van de artikelen 10, lid 5, 131, lid 4, 328, lid 4, en 329, leden 3 en 4, in de handelsovereenkomst worden aangebracht, te worden aangenomen volgens de interne, wettelijke bepalingen van elk van de partijen. De Raad van State stelt dus dat de instemming met deze artikelen niet geldt als een voorafgaande instemming met eventuele wijzigingen die naderhand door het Handelscomité in de handelsovereenkomst zouden worden aangebracht.

Ook merkt de Raad op dat artikel 13, lid 2, g), van die handelsovereenkomst voorziet in de toepassing van een procedure van wijziging van de bijlagen bij de voorliggende overeenkomst. Dit kan ertoe leiden dat België gebonden wordt door dergelijke wijzigingen zonder instemming van de parlementen. Indien de Wetgevende Kamers de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen en uitdrukkelijk aangeven dat ze instemmen met die wijzigingen, bestaat er geen bezwaar. De Raad van State is van mening dat de bijlagen van de voorliggende overeenkomst voldoende duidelijk zijn afgebakend. Het ontwerp moet wel worden aangevuld met een bepaling waarin de decreetgever uitdrukkelijk instemt met de toekomstige wijzigingen overeenkomstig artikel 13, lid 2, g). Dit geldt eveneens voor de wijzigingen die de partijen inzonderheid krachtens de artikelen 89, 209 en 210 van de handelsovereenkomst eenzijdig mogen aanbrengen in die overeenkomst.

Artikel 2 van het ontwerp van decreet werd in die zin gewijzigd.

e. Voorlopige toepassing

Tot slot merkt de Raad op dat overeenkomstig artikel 330, lid 3, de mogelijkheid bestaat om de handelsovereenkomst eventueel ook voorlopig toe te passen in aanlegenheden die niet behoren tot de (exclusieve) bevoegdheden van de Europese Unie. De Raad verwijst hierbij naar het eerder uitgebrachte advies van 6 mei 2013 met kenmerk 53.064/VR/1/4.

De EU kan de in artikel 330, lid 3, bedoelde kennisgeving "van de voltooiing van de interne procedures die nodig zijn om deze overeenkomst voorlopig toe te passen" slechts doen in de mate, en pas nadat, de parlementaire instemming in overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet werd verleend door alle betrokken parlementen. Dit betekent dus dat vertraging in de instemming door een of meer van de Belgische parlementaire vergaderingen bijgevolg ook een beperking met

zich meebrengt van de mogelijkheden voor de Europese Unie en haar lidstaten als een geheel om de betrokken overeenkomst voorlopig toe te passen. De Raad van State beveelt dan ook aan om de parlementaire instemmingsprocedure zo snel mogelijk op te starten en te voltooien.

4.3. Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

In zijn brief van 31 augustus 2015 liet de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) weten geen advies te formuleren vanuit selectiviteitsoverwegingen en omwille van de beperkte beleidsimpact.

II. Toelichting bij de artikelen

In de preambule uiten de verdragspartijen de wens om economische hervormingen door te voeren teneinde de armoede te bestrijden, nieuwe arbeidsplaatsen te creëren en de werk- en leefomstandigheden te verbeteren. De partijen willen de overeenkomst uitvoeren overeenkomstig de doelstelling 'duurzame ontwikkeling', die onder meer het bevorderen van economische vooruitgang, het respecteren van arbeidsrechten en milieubescherming omvat.

Titel I. Inleidende bepalingen

De eerbiediging van de democratische beginselen en de fundamentele mensenrechten vormt een essentieel onderdeel van de overeenkomst.

De partijen richten een vrijhandelszone op in overeenstemming met artikel XXIV van de algemene overeenkomst inzake tarieven en handel (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT 1994) en artikel V van de algemene overeenkomst inzake handel in diensten (General Agreement on Trade in Services, GATS).

De doelstellingen van de overeenkomst zijn onder meer het geleidelijk liberaliseren van de handel in goederen en diensten, het vergemakkelijken van de handel in goederen, het ontwikkelen van een gunstig investeringsklimaat, het openstellen van de markten voor overheidsopdrachten en het beschermen van de intellectuele eigendomsrechten.

De partijen bevestigen de bestaande rechten en verplichtingen die zij ingevolge de WTO-overeenkomst jegens elkaar hebben.

Titel II. Institutionele bepalingen

Deze titel voorziet de oprichting van een Handelscomité en gespecialiseerde subcomités. Elke verdragspartij duidt een coördinator aan. Via de DGE-coördinatie (samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie, Belgisch Staatsblad van 17 november 1994) is de Vlaamse overheid betrokken bij de werkzaamheden van deze comités.

Titel III. Handel in goederen

Gedurende een overgangsperiode die aanvangt bij de inwerkingtreding van de overeenkomst, wordt de handel in goederen geleidelijk geliberaliseerd overeenkomstig de verdragsbepalingen en in overeenstemming met artikel XXIV van GATT 1994.

Elke partij kent ten aanzien van goederen van een andere partij nationale behandeling toe. Tenzij anders bepaald, schaft elke partij haar douanerechten af op

goederen van oorsprong uit een andere partij, overeenkomstig bijlage I. De overeenkomst verbiedt het aannemen of behouden van niet-tarifaire maatregelen zoals beperkingen op in- en uitvoer en uitvoertaksen. Alle vergoedingen en heffingen worden beperkt tot de kosten van de verleende diensten. Zij vormen geen indirecte bescherming van de binnenlandse goederen of een belasting op in- of uitvoer voor fiscale doeleinden. De partijen mogen geen maatregelen vaststellen of handhaven die in strijd zijn met de WTO-overeenkomst inzake procedures op het vlak van invoervergunningen.

Ten aanzien van landbouwproducten die zijn opgenomen in haar lijst in bijlage IV mogen de partijen een vrijwaringsmaatregel in de vorm van aanvullende invoerrechten toepassen, mits voldaan is aan bepaalde voorwaarden. Dit hoofdstuk besteedt verder aandacht aan het toepassen van het prijstranchesysteem in Colombia en Peru en het invoerprijssysteem in de EU, het afschaffen van uitvoersubsidies en maatregelen van gelijke werking, en het beheer en de toepassing van tariefcontingenten.

Het hoofdstuk over handelsmaatregelen bevat bepalingen over antidumping- en compenserende maatregelen, de multilaterale vrijwaringsmaatregelen binnen de WTO en bilaterale vrijwaringsmaatregelen.

De partijen erkennen het belang van douane en handelsbevordering bij de ontwikkeling van het mondiale handelsklimaat. Zij stellen efficiënte, transparante en vereenvoudigde procedures vast en komen overeen hun handels- en douanewetgeving te baseren op internationale instrumenten en normen.

De partijen verstrekken bindende informatie over de tariefindeling of de oorsprong van producten, gebruiken risicobeheerssystemen, waarborgen de vrije doorvoer van goederen, bevorderen en faciliteren de samenwerking tussen hun douanediensten en verlenen elkaar administratieve en technische bijstand in douanezaken.

De partijen willen de handel in goederen vergemakkelijken en vergroten en de toegang tot de markten realiseren. Zij streven ernaar technische handelsbelemmeringen te vermijden of af te schaffen en samenwerking te verbeteren. Het hoofdstuk is van toepassing op het opstellen, vaststellen en toepassen van technische voorschriften, normen en conformiteitsbeoordelingsprocedures die de handel kunnen beïnvloeden.

Deze titel besteedt ook aandacht aan sanitaire en fytosanitaire maatregelen, het vrije verkeer van goederen en het toepassen van uitzonderingsmaatregelen.

Titel IV. Handel in diensten, vestiging en elektronische handel

Op het vlak van diensten, recht van vestiging en overheidsopdrachten is de overeenkomst een van de meest ambitieuze die de EU ooit heeft gesloten. Zij omvat verbintenissen ten aanzien van belangrijke sectoren als financiële diensten, telecommunicatie en vervoer, in het bijzonder wat de grensoverschrijdende dienstverlening en het recht van vestiging betreft. Er is ook een bevredigende oplossing gekomen voor de zorgen van de EU inzake de tijdelijke aanwezigheid van natuurlijke personen voor zakelijke doeleinden.

De partijen herbevestigen hun verbintenissen uit hoofde van de WTO-overeenkomst en leggen bepalingen vast voor de geleidelijke liberalisering van het recht van vestiging en de handel in diensten en voor samenwerking op het vlak van elektronische handel.

Aandacht gaat naar grensoverschrijdende dienstverlening, de tijdelijke aanwezigheid van natuurlijke personen voor zaken en het regelgevingskader voor diensten

in verband met computers, post- en koeriersdiensten, telecommunicatiediensten, financiële diensten, internationaal zeevervoer en elektronische handel.

Titel V. Lopende betalingen en kapitaalverkeer

De partijen verbinden zich ertoe om, overeenkomstig de bepalingen van de statuten van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), machtiging te verlenen voor alle betalingen en overdrachten op de lopende rekening van de betalingsbalans. Na de inwerkingtreding van de overeenkomst zullen de partijen geen beperkingen stellen aan het vrije kapitaalverkeer met betrekking tot investeringen. In uitzonderlijke omstandigheden kunnen de partijen vrijwaringsmaatregelen nemen.

Titel VI. Overheidsopdrachten

De EU heeft verbintenissen met redelijk lage drempels gekregen van instellingen van de centrale overheid en van lagere overheden.

De titel is van toepassing op alle door een partij vastgestelde maatregelen die betrekking hebben op overheidsopdrachten. Ook hier geldt transparantie en de nationale behandeling.

Titel VII. Intellectuele eigendom

De partijen herbevestigen de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de WTO-overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (de TRIPs-overeenkomst), andere multilaterale overeenkomsten en overeenkomsten die worden toegepast onder de auspiciën van de Wereldorganisatie voor Intellectuele Eigendom (WIPO). De bepalingen vormen een aanvulling op en een specificatie van de rechten en verplichtingen uit hoofde van de TRIPs-overeenkomst en andere overeenkomsten. De nationale behandeling en de meestbegunstigingsclausule zijn van toepassing.

De partijen erkennen het belang en de waarde van biologische diversiteit en componenten daarvan, evenals de daaraan verbonden traditionele kennis, vernieuwingen en gebruiken van autochtone en lokale gemeenschappen.

De partijen herbevestigen ook hun soevereine rechten op hun natuurlijke hulpbronnen.

De titel heeft verder betrekking op geografische aanduidingen, auteursrechten en naburige rechten, de bescherming van tekeningen of modellen van de nijverheid, octrooien, de bescherming van gegevens van bepaalde gereguleerde producten, kwekersrechten, oneerlijke concurrentie, handhaving van intellectuele eigendomsrechten, overdracht van technologie en samenwerking. Vermeldenswaard is het feit dat 205 geografische aanduidingen uit de EU worden beschermd en gegevensbescherming wordt verduidelijkt.

Titel VIII. Mededinging

In de overeenkomst staan regels met betrekking tot monopolies en staatsondernemingen en transparantieverplichtingen inzake subsidies.

De partijen zijn akkoord met het feit dat concurrentievervalsing, machtsmisbruik en de concentratie van bedrijven in tegenstrijd zijn met de overeenkomst in die zin dat zij de handel en de investeringen tussen de partijen aantasten. De partijen erkennen het belang van samenwerking en coördinatie tussen hun bevoegde overheden en steunen de maatregelen die de mededinging versterken.

Titel IX. Handel en duurzame ontwikkeling

De normen en standaarden inzake arbeid en milieu die in de overeenkomst vermeld zijn, zijn minstens gelijkwaardig aan die van het SAP+. De overeenkomst bevat ook specifieke verbintenissen met betrekking tot duurzame visserij en klimaatverandering.

De partijen herbevestigen hun verbintenis om zich in te zetten voor duurzame ontwikkeling en voor het welzijn van de huidige en toekomstige generaties. Zij zullen de internationale handel zodanig bevorderen dat een bijdrage wordt geleverd aan de doelstellingen van duurzame ontwikkeling en om ernaar te streven deze doelstellingen te integreren in hun handelsbetrekkingen. Zij benadrukken met name dat het voordelig is handelsgerelateerde vraagstukken op het gebied van arbeid en milieu te beschouwen als onderdeel van een wereldwijde aanpak van handel en duurzame ontwikkeling.

Het subcomité Handel en Duurzame Ontwikkeling zal toezien op de naleving van de verbintenissen uit deze titel. Er wordt ook een geïnstitutionaliseerde dialoog met het maatschappelijk middenveld opgericht teneinde aangelegenheden met betrekking tot de tenuitvoerlegging van deze titel te bespreken. Ten slotte kan een groep van deskundigen bijeengeroepen worden om onopgeloste aangelegenheden te onderzoeken, en hierover aanbevelingen te doen aan het subcomité Handel en Duurzame Ontwikkeling.

Titel X. Transparantie en administratieve procedures

De partijen werken samen in relevante bilaterale en multilaterale fora teneinde de transparantie in handelsgerelateerde aangelegenheden te vergroten.

Titel XI – Algemene uitzonderingen

De partijen zijn niet verplicht toegang te verschaffen tot informatie waarvan de ontsluiting hun nationale veiligheid in het gedrang zou brengen.

De overeenkomst is alleen van toepassing op belastingmaatregelen wanneer dat nodig is om de verdragsbepalingen uit te voeren.

In geval van ernstige problemen op het vlak van de buitenlandse financiële positie of de betalingsbalans, mag een partij beperkende maatregelen vaststellen of handhaven ten aanzien van de handel in goederen en diensten en de vestiging. Die beperkende maatregelen mogen niet-discriminerend zijn en van beperkte duur.

Titel XII. Geschillenbeslechting

De partijen trachten geschillen inzake de interpretatie en de toepassing van de overeenkomst door onderling overleg te beslechten. Indien zij daarin niet slagen, is een arbitrageregeling voorzien.

Titel XIII. Technische bijstand en opbouw van handelscapaciteit

Deze titel heeft tot doel het concurrentievermogen en de innovatie te bevorderen en de handel en de technologieoverdracht tussen de partijen te vergemakkelijken. De partijen komen overeen de samenwerking te versterken om bij te dragen aan de tenuitvoerlegging van de overeenkomst en om de overeenkomst zo goed mogelijk te gebruiken, teneinde de resultaten te optimaliseren, de mogelijkheden uit te breiden en de grootste voordelen te behalen. Deze samenwerking wordt ontwikkeld binnen het wettelijke en institutionele kader voor samenwerking tussen de partijen. Een van de belangrijkste doelstellingen is het stimuleren van duurzame

economische ontwikkeling om een grotere sociale cohesie te bereiken en de armoede te bestrijden.

Titel XIV. Slotbepalingen

Deze titel bevat bepalingen over de bijlagen, aanhangsels, verklaringen en voetnoten, over de toetreding van nieuwe EU-lidstaten en van andere lidstaten van de Andesgemeenschap (Bolivia en Ecuador), over de inwerkingtreding, duur, intrekking en wijziging van de overeenkomst, over het maken van voorbehouden en over de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de overeenkomst.

Bijlagen:

- I. Lijsten inzake tariefafschaffing
- II. Definitie van het begrip 'producten van oorsprong' en methoden van administratieve samenwerking
- III. Bijzondere bepalingen inzake administratieve samenwerking
- IV. Landbouwvrijwaringsmaatregelen
- V. Wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden
- VI. Sanitaire en fytosanitaire maatregelen
- VII. Lijst van verbintenissen inzake vestiging
- VIII. Lijst van verbintenissen inzake grensoverschrijdende dienstverlening
- IX. Voorbehouden betreffende de tijdelijke aanwezigheid van natuurlijke personen voor zaken
- X. Informatiepunten ten aanzien van handel in diensten, vestiging en elektronische handel
- XI. Overeenstemming over punt b) van de definitie van "diensten verleend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag", als bedoeld in artikel 152 van de overeenkomst
- XII. Overheidsopdrachten
- XIII. Lijsten van geografische aanduidingen
- XIV. Bemiddelingsmechanisme voor niet-tarifaire maatregelen.

Gezamenlijke verklaringen

Twee gezamenlijke verklaringen worden bij de overeenkomst gevoegd. Zij hebben betrekking op de maatregelen die Colombia en Peru mogen blijven toepassen voor zover deze geen voorwaarden scheppen die discriminatoir zijn of de handel meer beperken, enerzijds, en over de staten waarmee het op het moment van de ondertekening van deze overeenkomst een douane-unie heeft gevormd en waarvan de producten niet genieten van de tariefconcessies krachtens deze overeenkomst in verband met het overnemen van het gemeenschappelijk douanetarief en het preferentiestelsel van de EU, anderzijds.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, ondertekend in Brussel op 26 juni 2012

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, ondertekend in Brussel op 26 juni 2012, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 57.586/1
van 29 juni 2015

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met de handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, ondertekend in Brussel op 26 juni 2012’

Op 28 mei 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met de handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, ondertekend in Brussel op 26 juni 2012’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 18 juni 2015. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 29 juni 2015.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot instemming met de Handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, gedaan te Brussel op 26 juni 2012, wat betreft het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

De Handelsovereenkomst waarmee instemming wordt betuigd, heeft, benevens op federale bevoegdheden, ook betrekking op gewest- en gemeenschapsaangelegenheden. Zo kunnen bijvoorbeeld, wat specifiek de gemeenschapsbevoegdheden betreft, de in de Handelsovereenkomst vervatte vrijhandelsbepalingen gevolgen hebben voor aangelegenheden zoals kinderopvang, gezondheidszorg en onderwijs. Voor de gewesten kan onder meer gewezen worden op bepalingen inzake landbouw, duurzame ontwikkeling, en de exploitatie van luchthavens.

VORMVEREISTEN

2. Overeenkomstig artikel 11, § 2, eerste lid, 1°, van het decreet van 7 mei 2004 ‘inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen’ (SERV) verzoekt de Vlaamse Regering de Raad om sociaal-economisch overleg te plegen over “alle voorontwerpen van decreet die een sociaal-economische dimensie hebben, uitgezonderd de voorontwerpen van decreet betreffende de begrotingen en de voorontwerpen van decreet die aan de Raad worden voorgelegd ingevolge artikel 20”. Dat sociaal-economisch overleg dient te resulteren in een “standpunt” van de Raad dat aan de Vlaamse Regering wordt meegedeeld (artikel 11, § 2, tweede lid, van het decreet van 7 mei 2004).

Uit het administratief dossier, gevoegd bij de adviesaanvraag, blijkt niet dat het overleg in de zin van het voornoemde artikel 11, § 2, eerste lid, 1°, van het decreet van 7 mei 2004, heeft plaatsgehad. Het voorliggende voorontwerp dat de instemming beoogt met een Handelsovereenkomst met een “sociaal-economische dimensie”, dient alsnog voor overleg te worden voorgelegd aan de SERV.

ONDERTEKENING

3. De Handelsovereenkomst werd voor het Koninkrijk België ondertekend met vermelding van de volgende formule:

“Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.”

De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft al bij herhaling opgemerkt¹ dat de aangehaalde bewoordingen zo moeten worden opgevat dat ze ook slaan op de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, aangezien die ter uitvoering van artikel 138 van de Grondwet bevoegdheden van de Franse Gemeenschap uitoefent. Met het oog op de rechtszekerheid was het echter beter geweest dat dit uitdrukkelijk in de aangehaalde formule was vermeld.²

ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

4. In artikel 14, lid 2, van de Handelsovereenkomst wordt het volgende bepaald:

“De besluiten van het Handelscomité zijn bindend voor de partijen, die de nodige maatregelen treffen voor de uitvoering ervan.”

In dat verband moet worden in herinnering gebracht dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in het voornoemde Handelscomité te organiseren met respect voor de Belgische bevoegdheidsverdelende regels. Er dient te worden opgemerkt dat het huidige samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten, ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’ op dit punt tekort schiet, nu dat enkel betrekking heeft op de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie.

Het betrokken samenwerkingsakkoord kan niet zo maar bij analogie worden toegepast, nu het Handelscomité weliswaar formeel een exponent is van de externe betrekkingen van de Unie, maar materieel ook uitdrukkelijk voor aangelegenheden bevoegd is die tot de (exclusieve) bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten behoren.

Geconfronteerd met een gelijkaardige lacune met betrekking tot de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België inzake door de Europese Commissie

¹ Zo ook in adv.RvS 52.275/VR/1/2 van 27 november 2012 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 31 mei 2013 ‘tot instemming met het protocol over de bezwaren van het Ierse volk ten aanzien van het verdrag van Lissabon, ondertekend in Brussel op 13 juni 2012’, (*Parl.St.* VI. Parl. 2012-13, nr. 1934/1, pp. 25-26, opmerking 3).

² Zie reeds adv.RvS 27.270/4 van 18 maart 1998 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 18 juni 1998 ‘tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord tussen de Franse Gemeenschap van België en de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de modaliteiten voor de uitoefening van de Internationale betrekkingen van de Franse Gemeenschapscommissie’, (*Parl.St.* Verg.Fr.Gem.Comm. 1997-98, nr. 63/1). De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van haar kant behoort niet uitdrukkelijk te worden vermeld, aangezien ze slechts beperkte bevoegdheden heeft op internationaal gebied en ze met name niet bevoegd is om verdragen te sluiten (zie artikel 135 van de Grondwet, artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 ‘met betrekking tot de Brusselse instellingen’ en artikel 16, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’).

aan te nemen gedelegeerde en uitvoeringshandelingen, merkte de Raad van State, afdeling Wetgeving, recent het volgende op, wat hier *mutatis mutandis* moet worden herhaald³:

“De vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België inzake door de Commissie aan te nemen gedelegeerde en uitvoeringshandelingen dienen overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in een samenwerkingsakkoord te worden geregeld. De huidige samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994⁴ bieden geen voldoende juridische basis voor dergelijke vertegenwoordiging en standpuntbepaling. Wel kan worden overwogen om de voornoemde samenwerkingsakkoorden met het oog daarop aan te passen.

Zolang ervoor niet in een voldoende juridische basis bij samenwerkingsakkoord is voorzien, dienen de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling inzake door de Commissie aan te nemen gedelegeerde en uitvoeringshandelingen overeenkomstig het bepaalde in artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het voorwerp uit te maken van een overleg tussen de betrokken regeringen.”

5.1. Voorts moet worden vastgesteld dat in de Handelsovereenkomst machten worden overgedragen aan een supranationale instelling. Er is echter geen reden om aan te nemen dat daarbij de grenzen van artikel 34 van de Grondwet worden overschreden. Een dergelijke overdracht impliceert meteen ook een aanvaarding van de bindende kracht van toekomstige besluiten die het Handelscomité binnen de grenzen van de Overeenkomst zal nemen, zonder dat er nog bijkomend expliciet vooraf mee moet worden ingestemd.

5.2. Artikel 13, lid 2, d), van de Handelsovereenkomst luidt als volgt:

“[Het Handelscomité kan] zich buigen over eventuele wijzigingen in de bepalingen van deze overeenkomst, die afhankelijk zijn van de voltooiing van de interne wettelijke procedures van elke partij”.

In het licht van die bepaling dienen de artikelen 10, lid 5, 131, lid 4, 328, lid 4, en 329, leden 3 en 4, van de Handelsovereenkomst geïnterpreteerd te worden: de wijzigingen die met toepassing van die bepalingen in de Handelsovereenkomst worden aangebracht, moeten worden aangenomen volgens de interne, wettelijke bepalingen van elk van de partijen, wat voor België en zijn deelentiteiten impliceert dat de betrokken wetgevende vergaderingen daarmee dienen in te stemmen.

De instemming met de artikelen 10, lid 5, 131, lid 4, 328, lid 4, en 329, leden 3 en 4, van de Handelsovereenkomst mag bijgevolg niet geacht worden te gelden als een voorafgaande instemming met eventuele wijzigingen die naderhand door het Handelscomité in de Handelsovereenkomst zouden worden aangebracht.

³ Adv.RvS 52.810/1 van 5 maart 2013 over een voorontwerp van wet ‘tot uitvoering van de Verordening (EU) Nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad, en tot intrekking van diverse bepalingen’.

⁴ Voetnoot 7 van het geciteerde advies: Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’, en samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’.

5.3. Krachtens artikel 13, lid 2, g), van de Handelsovereenkomst kan het Handelscomité overigens wijzigingen aanbrengen in bepaalde bijlagen bij de Handelsovereenkomst⁵ alsook in “andere bepalingen die op grond van een uitdrukkelijke bepaling in deze overeenkomst door het Handelscomité kunnen worden gewijzigd”.⁶

De laatste alinea van artikel 13, lid 2, g), luidt als volgt:

“Elke partij legt de in dit punt bedoelde wijzigingen in overeenstemming met haar toepasselijke wettelijke procedures ten uitvoer.”⁷

Artikel 13, lid 2, g), laatste alinea, van de Handelsovereenkomst heeft uitdrukkelijk enkel betrekking op de tenuitvoerlegging en niet op de aanneming, door de partijen, van de wijzigingen die met toepassing van artikel 13, lid 2, g), door het Handelscomité in de Handelsovereenkomst worden aangebracht. Het Handelscomité is dus bevoegd voor het aannemen van die wijzigingen en daarbij hoeven de regels van de interne rechtsorde van elk der partijen niet te worden toegepast.

5.4. Zoals de afdeling Wetgeving van de Raad van State in het verleden al heeft opgemerkt, is het voor de wet- of decreetgever weliswaar niet onmogelijk om met toekomstige wijzigingen van een internationaal verdrag in te stemmen, mits evenwel aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Zo heeft de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving van de Raad van State in verband met het Verdrag van Lissabon in het bijzonder het volgende opgemerkt⁸:

“Bij deze bepalingen wordt aan Europese organen de bevoegdheid opgedragen om een aantal bepalingen te wijzigen zonder goedkeuring van de lidstaten overeenkomstig hun respectieve grondwettelijke bepalingen. België en de deelentiteiten ervan zouden dus gebonden kunnen zijn door een wijziging van het Verdrag zonder dat de bevoegde wetgevende vergaderingen daar uitdrukkelijk mee hebben ingestemd⁹. De omstandigheid dat, desgevallend, de besluiten van de Europese Raad of van de Raad met eenparigheid van stemmen moeten worden genomen, doet niets af aan die vaststelling¹⁰.

⁵ Artikel 13, lid 2, g), i tot v, van de Handelsovereenkomst.

⁶ Artikel 13, lid 2, g), vi, van de Handelsovereenkomst – zie bv. artikel 92, lid 4, van de Handelsovereenkomst.

⁷ Er dient van uit te worden gegaan dat onder het woord “punt” in de zin van de voormelde bepaling moet worden verstaan, niet artikel 13, lid 2, in zijn geheel, maar alleen artikel 13, lid 2, g).

⁸ Adv.RvS 44.028/AV van 29 januari 2008 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 19 juni 2008 ‘houdende instemming met het Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met de Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007’ (*Parl.St.* Senaat 2007-08, nr. 4-568/1, pp. 355-356, opmerking 28); zie eveneens adv.RvS 51.151/VR van 3 april 2012 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 20 juni 2012 ‘houdende instemming met het Verdrag tot instelling van het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM), ondertekend te Brussel op 2 februari 2012’, (*Parl.St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1598/1, pp. 40-41, opmerking 1.2 onder “Algemene opmerkingen”).

⁹ Voetnoot 3 op p. 355 van advies 44.028/AV: Zie de toepasselijke teksten onder bovenvermeld nr. 24 (...).

¹⁰ Voetnoot 4 op p. 355 van advies 44.028/AV: De meeste “overbruggingsclausules” bepalen dat de besluiten met eenparigheid van stemmen worden vastgesteld. Dit is echter niet het geval met de besluiten waarvan sprake is in de artikelen 98, 107, lid 2, c), 129, lid 3, 281, tweede alinea, en 300, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Zowel het Hof van Cassatie¹¹ als de afdeling Wetgeving van de Raad van State¹² aanvaarden dat onder bepaalde voorwaarden de wetgevende vergaderingen vooraf kunnen instemmen met een verdrag of met een wijziging van een verdrag. Opdat zulke voorafgaande instemming verenigbaar zou zijn met artikel 167, §§ 2 tot 4, van de Grondwet en met artikel 16 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, moet aan twee voorwaarden worden voldaan: het is vereist dat de Wetgevende Kamers en, in voorkomend geval, de Gemeenschaps- en Gewestparlementen de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen¹³ en dat ze uitdrukkelijk aangeven dat ze met die wijzigingen instemmen.”

Artikel 13, lid 2, g), van de Handelsovereenkomst lijkt voldoende specifiek opdat aan de eerste voorwaarde zou zijn voldaan.¹⁴ Niettemin moet de tekst van het ontwerp worden aangepast door erin een bepaling op te nemen waarin de decreetgever uitdrukkelijk instemt met de toekomstige wijzigingen die het Handelscomité met toepassing van artikel 13, lid 2, g), van de Handelsovereenkomst zal aannemen.

Deze opmerking geldt eveneens voor de wijzigingen die de partijen inzonderheid krachtens de artikelen 89, 209 en 210 van de Handelsovereenkomst eenzijdig mogen aanbrengen in die overeenkomst.

6. Artikel 330, lid 3, van de Handelsovereenkomst voorziet in een voorlopige toepassing van deze laatste¹⁵. Rekening houdend met de omschrijving van de begrippen “partij”

¹¹ Voetnoot 1 op p. 356 van advies 44.028/AV: Cass., 19 maart 1981, *Arr. Cass.*, 1980-1981, 808; *J.T.*, 1982, 565, en noot J. VERHOEVEN; Cass., 2 mei 2002, nr. C.99.0518.N.

¹² Voetnoot 2 op p. 356 van advies 44.028/AV: Zie onder meer advies 33.510/3 van 28 mei 2002 over een voorontwerp dat ontstaan gegeven heeft aan de wet van 17 december 2002 houdende instemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de Bijlagen I en II, gedaan te Aarhus op 25 juni 1998 (*Parl.St.* Senaat, 2001-2002, nr. 2-1235/1, blz. 48); advies 35.792/2/V van 20 augustus 2003 over het voorontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het decreet van 27 november 2003 houdende instemming met het Verdrag inzake persistente organische verontreinigende stoffen, gesloten te Stockholm op 22 mei 2001, alsmede met de Bijlagen erbij (*Parl.St.* W.G.R., 2003/2004, nr. 575/1, blz. 10); advies 36.170/1 van 11 december 2003 over het voorontwerp van wet houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Kroatië, ondertekend te Brussel op 31 oktober 2001 (*Parl.St.*, Senaat, 2004-2005, nr. 957/1).

¹³ Voetnoot 3 op p. 356 van advies 44.028/AV: Zie inzonderheid de adviezen waarnaar in de vorige voetnoot wordt verwezen.

¹⁴ Anders dan het geval is met de artikelen 10, lid 5, 131, lid 4, 328, lid 4, en 329, leden 3 en 4, van de Handelsovereenkomst, waarvan sprake is in opmerking 5.2 hiervoor.

¹⁵ Artikel 330, lid 3, van de Handelsovereenkomst luidt: “Onverminderd lid 2 kunnen de partijen deze overeenkomst geheel of gedeeltelijk voorlopig toepassen. Elke partij stelt de depositaris en alle andere partijen in kennis van de voltooiing van de interne procedures die nodig zijn om deze overeenkomst voorlopig toe te passen. De voorlopige toepassing van deze overeenkomst tussen de EU en een overeenkomstsluitend Andesland gaat in op de eerste dag van de maand na de datum van ontvangst door de depositaris van de laatste kennisgeving door de EU en dat overeenkomstsluitende Andesland.”

en “partijen”, in artikel 6, lid 1, van de Handelsovereenkomst¹⁶, bestaat de mogelijkheid om de Handelsovereenkomst eventueel ook voorlopig toe te passen in aangelegenheden die niet behoren tot de (exclusieve) bevoegdheden van de Europese Unie, zoals bepaald in het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

In verband met de voorlopige toepassing van verdragen merkte de Raad van State, afdeling Wetgeving, in een recent advies¹⁷ het volgende op:

“Krachtens artikel 167, § 3, van de Grondwet hebben verdragen eerst gevolg nadat zij de instemming van de betrokken Parlementen hebben verkregen.¹⁸

Met een voorlopige toepassing van het zetelakkoord wordt vooruit gelopen op de instemming ermee van het Vlaams Parlement en wordt het Parlement voor de keuze gesteld ofwel de voorlopige toepassing te bekrachtigen, ofwel, in geval van niet-instemming, de Belgische Staat tegenover de medeondertekenaar van de Overeenkomst in een delicate positie te plaatsen. Dat is een beperking op het recht van het Vlaams Parlement om vrij te oordelen of het al dan niet zijn instemming kan verlenen.

Bovendien is het zo dat, ook al zou de instemming van het Vlaams Parlement tot gevolg hebben dat het eerder tot stand gekomene wordt bevestigd, de overeenkomst in het interne recht geen gevolg kan hebben alvorens die instemming is gegeven, hetgeen tot moeilijkheden kan leiden. Dat is enkel niet het geval zo er voor een verdragsconforme toepassing in de praktijk reeds binnen het bestaande juridische kader een voldoende grondslag voorhanden is.

Bij gebreke aan een regeling in het Belgische recht voor de voorlopige toepassing van internationale verdragen, kan het hanteren van het instrument van voorlopige toepassing tot praktische en juridische moeilijkheden aanleiding geven. In elk geval verdient het aanbeveling de parlementaire instemmingsprocedure zo snel als mogelijk op te starten en te voltooien, (...)”.

Uit wat voorafgaat volgt dat de Europese Unie de in artikel 330, lid 3, van de Handelsovereenkomst bedoelde kennisgeving ‘van de voltooiing van de interne procedures die nodig zijn om deze overeenkomst voorlopig toe te passen’ slechts kan doen in de mate, en pas nadat, de parlementaire instemming in overeenstemming met artikel 167, § 3, van de Grondwet werd verleend door alle betrokken parlementen. Vertraging in de instemming door één of meer van de Belgische parlementaire vergaderingen brengt bijgevolg ook een beperking met zich mee

¹⁶ Artikel 6, lid 1, van de Handelsovereenkomst luidt: “Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- ‘partij’: de Europese Unie of haar lidstaten of de Europese Unie en haar lidstaten, binnen de grenzen van hun respectieve bevoegdheden zoals deze voortvloeien uit het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna ‘EU’ genoemd), of elk van de overeenkomstsluitende Andeslanden;
- ‘partijen’: de EU, enerzijds, en elk van de overeenkomstsluitende Andeslanden, anderzijds.”

¹⁷ Adv.RvS 53.064/VR/1/4 van 6 mei 2013 over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘tot instemming met het akkoord tussen het Koninkrijk België en de Europese Unie over de voorrechten en immuniteiten van het Secretariaat van de Parlementaire Assemblée van de Unie voor de Mediterrane Regio, ondertekend in Brussel op 10 juli 2012’, opmerking 3.2.

¹⁸ Voetnoot 4 van het geciteerde advies: Alhoewel artikel 167, § 3, van de Grondwet enkel betrekking heeft op de verdragen waarin aangelegenheden worden geregeld die uitsluitend tot de gemeenschaps- en gewestbevoegdheid behoren, geldt de erin opgenomen regel, gelet op de onderlinge samenhang tussen de paragrafen 2 tot 4 van dat artikel, eveneens ten aanzien van de gemengde verdragen.

van de mogelijkheden voor de Europese Unie en haar lidstaten als een geheel om de betrokken overeenkomst voorlopig toe te passen, zodat, mede gelet op het beginsel van de loyale samenwerking bedoeld in artikel 4, lid 3, van het Verdrag ‘betreffende de Europese Unie’¹⁹, slechts kan worden aanbevolen om ook in dit geval de parlementaire instemmingsprocedure zo snel mogelijk op te starten en te voltooien²⁰.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME

¹⁹ Dat beginsel speelt een bijzondere rol in de externe betrekkingen van de Unie, in het bijzonder bij gemengde verdragen. Zie in dat verband o.m. C. HILLION, “Mixity and Coherence in EU External Relations: The Significance of the ‘Duty of Cooperation’” in C. HILLION en P. KOUTRAKOS (eds), *Mixed Agreements Revisited. The EU and its Member States in the World*, Oxford, Hart Publishing, 2010; G. DE BAERE, *Constitutional Principles of EU External Relations*, Oxford, OUP, 2008.

²⁰ De uitdrukking ‘de parlementaire instemmingsprocedure ... voltooien’ betekent niet dat met de overeenkomst moet worden ingestemd. Het zou overigens de bevoegdheid van de Raad van State, afdeling Wetgeving, te buiten gaan om te adviseren dat met een bepaald verdrag (dat niet exclusief betrekking heeft op aangelegenheden die behoren tot de exclusieve bevoegdheden van de Unie) moet worden ingestemd. Een parlement dat zich tegen een voorgenomen internationaal verdrag wil verzetten kan uiteraard de instemmingsprocedure ook ‘voltooien’ door het ontwerp van instemmingsdecreet, -wet of -ordonnantie, en dus het verdrag, te verwerpen. In dat geval wordt de voorlopige toepassing uiteraard eveneens onmogelijk. Het spreekt voor zich dat in dat geval de Europese Unie, de andere lidstaten en de andere verdragspartijen onverwijld van die verwerping op de hoogte moeten worden gebracht.

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Instemmingsdecreet met de handelsovereenkomst tussen de EU en Colombia & Peru

Brussel, 31 augustus 2015

Instemmingsdecreet met de handelsovereenkomst tussen de EU en
Colombia & Peru

Adviesvraag: voorontwerp van decreet houdende instemming met de handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten enerzijds, en Colombia en Peru anderzijds, ondertekend in Brussel op 26 juni 2012
Adviesvrager: Geert Bourgeois - Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Ontvangst adviesvraag: 10 juli 2015
Adviestermijn: 30 dagen
Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)
Goedkeuring raad: 31 augustus 2015

De heer Geert BOURGEOIS
Minister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Martelaarsplein 19
1000 BRUSSEL

contactpersoon

Ria Van Peer
rvpeer@serv.be

ons kenmerk

SERV_ADV_20150831_Instemming_HV_EU_Colombia-Peru

Brussel

31 augustus 2015

Adviesvraag met betrekking tot het voorontwerp van decreet houdende instemming met de handelsovereenkomst tussen de EU en Colombia & Peru

Mijnheer de minister

Op 22 juli vroeg u de SERV om advies over bovenvermeld voorontwerp van decreet.

De SERV besliste vanuit selectiviteitsoverwegingen en omwille van de beperkte beleidsimpact om hierover geen advies te formuleren.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Zullen volkomen gevolg hebben:

- 1° de handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, ondertekend te Brussel op 26 juni 2012;
- 2° de wijzigingen van de bijlagen en de handelsovereenkomst die beslist zijn overeenkomstig artikel 13, lid 2, g); 89; 209 en 210 van de overeenkomst.

Brussel, 18 september 2015.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS